

Rapport om genomförandet av riktlinjerna för europeisk statistik

2015/16:FPM59

Finansdepartementet

2016-03-22

Dokumentbeteckning

KOM (2016) 114

Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om genomförandet av riktlinjerna för europeisk statistik och samordningen inom det europeiska statistiksystemet

Sammanfattning

Kommissionen har överlämnat en rapport till Europaparlamentet och rådet om genomförandet av riktlinjerna för europeisk statistik och samordningen inom det europeiska statistiksystemet. Kommissionens rapport bygger på de expertgranskningar, av de nationella statistikbyråerna och ett antal andra nationella myndigheter med ansvar för att framställa europeisk statistik, som genomfördes 2013–2015.

Regeringen anser att det är viktigt att de överenskomna riktlinjerna för europeisk statistik följs. Rapporten är ett värdefullt instrument för att få en överblick över genomförandet av riktlinjerna i medlemsstaterna.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Riktlinjerna för europeisk statistik godkändes av kommittén för det statistiska programmet (EES-kommittén) 2005 och reviderades 2011 av EES-kommittén, sedan Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 223/2209 om europeisk statistik antagits.

Under 2006–2008 genomfördes expertgranskningar av genomförandet av riktlinjerna för europeisk statistik i medlemsstaterna, Eftaländerna och hos Eurostat

Under 2013–2015 genomfördes en ny omgång expertgranskningar i de 28 medlemsstaterna, de fyra Eftaländerna och hos Eurostat, vilket var inom fem år i enlighet med vad som planerades enligt rapporten från kommissionen till Europaparlamentet och rådet från 2008. Expertgranskningarna resulterade i en rapport för varje land. Landrapporterna ligger till grund för kommissionens rapport.

Kommissionens rapport presenterades den 7 mars 2016.

1.2 Förslagets innehåll

Expertgranskningarna 2013–2015 skiljer sig på flera sätt från tidigare granskningar. Först och främst gjordes en revisionsliknande granskning av riktlinjernas samtliga 15 principer och av de nationella statistikbyråernas samordningsroll inom deras respektive statistiksystem. Rapporterna innehåller därför, förutom expertgranskarnas synpunkter och rekommendationer till åtgärder, också de statistikansvariga myndigheternas ståndpunkter när dessa avviker från expertgranskarnas utlåtanden och rekommendationer. De berörda länderna och Eurostat har utformat förbättringsåtgärder som ska vidtas. För det andra inriktades granskningarna på områden där det behövdes ytterligare arbete. För det tredje granskades, utöver de nationella statistikbyråerna, ett antal andra nationella myndigheter med ansvar för att framställa europeisk statistik, om än i mindre utsträckning än de nationella statistikbyråerna. För det fjärde genomfördes utvärderingarna av oberoende expertgranskare, och Eurostat granskades av europeiska rådgivande organet för statistikstyrning (ESGAB).

Expertgranskningarna visar på det hela taget att det europeiska statistiksystemet följer riktlinjerna väl. De statistikansvariga myndigheterna baserar sin verksamhet på solida rättsliga grunder, deras trovärdighet och oberoende är på det hela taget vida erkända och allmänheten hyser en stor tilltro till dem. Den mycket professionella, välutbildade och motiverade personalen är en betydande tillgång för det europeiska statistiksystemet. De metoder som används och statistikens kvalitet har förbättrats, tack vare ytterligare standardisering och harmonisering av processer. Enligt expertgranskarna kvarstår dock ett antal utmaningar, särskilt vad gäller att förbättra och finjustera genomförandet av riktlinjerna i hela det europeiska statistiksystemet.

Enligt expertgranskarna bör vissa aspekter och rutiner ses över när det gäller de statistikansvariga myndigheternas uppdrag och verksamhet. Detta gäller särskilt utvecklingen av tydliga, öppna och objektiva förfaranden för rekrytering och uppsägning av de statistikansvariga myndigheternas chefer. Även om flera statistikansvariga myndigheter inte instämde med expertgranskarna med hänvisning till att de följer de allmänna administrativa förfarandena är denna fråga, enligt expertgranskarna, värd att beakta ytterligare.

För att uppnå kostnadseffektivitet och minska uppgiftslämnarbördan är det, enligt expertgranskarna, viktigt med tillgång till och effektiv användning av administrativa data. Även om de rättsliga grunderna för de nationella statistikbyråerna i regel medger tillgång till administrativa data, kvarstår ännu vissa hinder för att faktiskt få denna tillgång. Ett framsteg som expertgranskarna noterade i ett antal länder var att de statistikansvariga myndigheterna är inblandade i beslut som rör alla planerade ändringar av register eller stängningen av register samt utformningen av nya register.

Samordningen av den officiella statistiken ser olika ut i olika länder, delvis beroende på att de nationella statistiksystemen är centraliserade i varierande grad och att länderna är olika stora. Det finns ett antal statistikansvariga myndigheter som har en stark rättslig grund och ett verkligt och erkänt mandat att samordna de övriga statistikansvariga myndigheternas arbete. På andra håll däremot är samordningen informell och grundar sig på tillfälliga arrangemang och personliga kontakter. Detta kan, enligt expertgranskarna, tyckas godtagbart, särskilt i mindre länder, men denna typ av arrangemang ger inte de nationella statistikbyråerna de befogenheter de behöver för att garantera den europeiska statistikens kvalitet. För att de nationella statistikbyråerna ska kunna samordna sina nationella system på ett effektivt sätt bör den samordnande rollen därför, enligt expertgranskarna, stödjas av nödvändiga rättsliga bestämmelser och institutionella ordningar.

Expertgranskarna konstaterar att metodarbetet och kvaliteten har dragit nytta av ökat samarbete inom det europeiska statistiksystemet, med både harmoniserade och standardiserade verktyg och förfaranden och ett bredare utbyte av kunskaper och erfarenheter.

Enligt expertgranskarna är resursfrågan ett orosmoment. Alla statistikansvariga myndigheter har optimerat eller håller på att optimera resursanvändningen, t.ex. genom att fastställa prioriteringar, använda administrativa data samt införa automatiserad datainsamling. Nya och strängare politiska krav innebär emellertid att det europeiska statistiksystemet förmodas närma sig en kritisk nivå när det gäller att balansera ökade statistikbehov och resursbegränsningar. Nästan samtliga expertgranskare betonar att det för att upprätthålla kvaliteten på den europeiska statistiken är av yttersta vikt att man säkrar tillräckliga resurser samtidigt som man behåller flexibiliteten när det gäller hur det europeiska statistiksystemets medlemmar använder dessa resurser.

Sammanfattningsvis har expertgranskningarna 2013–2015 visat både den dynamiska utveckling som ägt rum i det europeiska statistiksystemet på senare år och värdet av det europeiska samarbetet för detta arbete. Som svar på rekommendationerna från expertgranskarna har de nationella statistikbyråerna och Eurostat utarbetat handlingsplaner med praktiska åtgärder så att de kan förbättra sina resultat. Från och med våren 2016 kommer det att göras en noggrann årlig övervakning av genomförandet, och den förväntas vara slutförd före 2019 års utgång.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa 2015/16:FPM59

Inte aktuell eftersom det handlar om en rapport.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Inte aktuell eftersom det handlar om en rapport.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen anser att det är viktigt att de överenskomna riktlinjerna för europeisk statistik följs. Rapporten är ett värdefullt instrument för att få en överblick över genomförandet av riktlinjerna i medlemsstaterna.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Rapporten har inte remitterats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte aktuell eftersom det rör sig om en rapport.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Inte aktuell eftersom det rör sig om en rapport.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

